

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: Låvving

Oppskr. av: Anders Ropid

(adresse):

Fylke: Hedmark

Herad: Trysil

Bygdelag: Tammåneset

Gard: Tammåneset nordre

G.nr. 18. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 Ola O. Teppen, vel 90 år. Fødd på Tammåneset. Bonde
 Olaf Teppen, f. på Tammåneset 1903. daren g småbrukar.

SVAR

1. Det er rimelegvis fleire på Trysil som låvvar arvist suna. På Tammåneset slutta dei med det sist på 1920-åra, men har låvva kenne er fram til etter siste krigen.

Låvvet var arvist før.

Rein kenne sunne er ca 20-50 suuser.

Vauleg ^{tok} var den arviste låvvinga slutt i 1920-åra

2. Rein drar vaulegvis ut i slutten til snøtt ein er ferdig med slakten, i slutten av september. Rein kan ikkje vente for lenge på, for låvvet kan snøtt ta til i blåkve.

Det var mest bjørk ein tok, men g rogn, silje g asp

Rein sier ta løv, vera på løvtakst eller løvbaing (ynge ord). (O. O. T. brukte løvtakst, O. T. løvbaing.)

3. Rein brukte løvhatke: bakenden på ein bjør, om lag 20 cm. lang, fest til eit rett skaft, om lag 30 cm. langt.

Ikke nokon reidskap til å løgja

med kvistene.

Ask og eik er det lite og iulje av.

Selje og osp blir rappa, dvs. ein tar laivet av med hevdene. Dette kallast rappaliv. Selja var ein svært glad i, sa den fekk sta, men ospene hogg ein ned. Lovrappinga gjekk for seg seinare pa året enn den vanlege lovtaksten, fordi laivet ba var laivst.

4. Det var vanleg både å ta laiv av rolfaste tre og av felte. Det sist var vanleg mest vanleg.

Omgrepet kylletre finnst ikkje, men selje med mange greiner hogg ein aldri for den var god til lovrapping (Sjå 3).

5. Laivst vert teinde i kjerver. Laivst vanlegvis tatt i turt nær og ut opp på laivjell siste økta. Har ein skulle laga laivjell, hogg ein ned to tre som stod høveleg langt frå kvarandre. Ein hogg slik at det vart svært høgt stubb. Mellom trea på kvar side av stommen la ein to stengar i maushøgð frå bakken. Dei skulle på to støttar som sto strått inn mot stommen og var teinde til stommen med ei vitje. I støttene var det eit hakk så dei låg både under og utanfor stengene

Stjørtke-

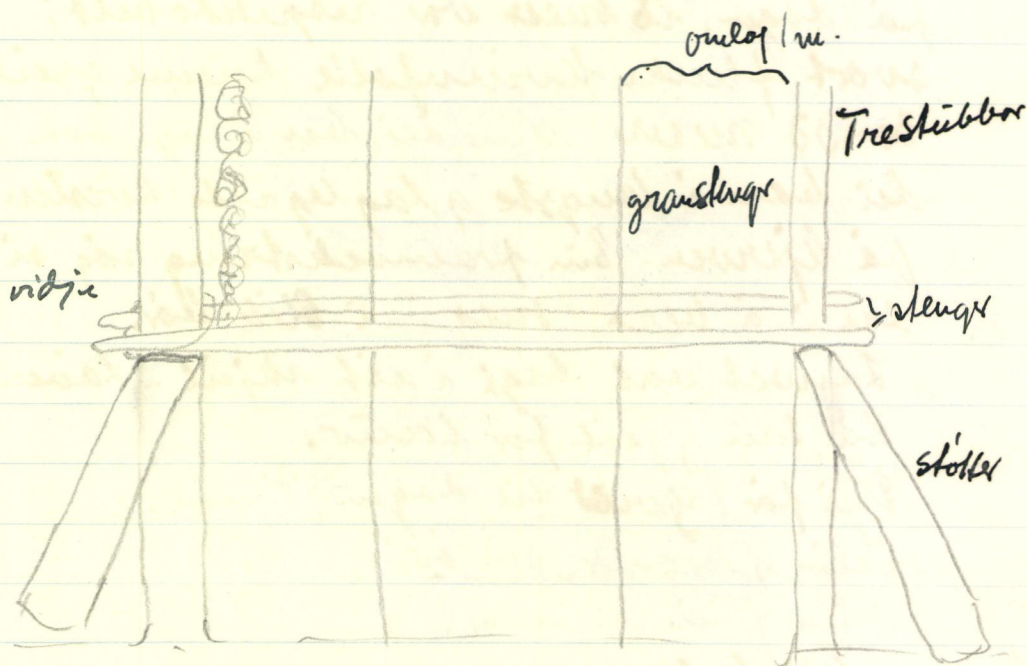

Til tvers på stengene la ein kjervere, alle med rotunden same veg utand det øvste som låg motsett. På toppen la ein bar til bak. Det vart lagt

lagt omlag 20 kjeruv i høgda, så laget vort
omlag manushøgt. Med omlag 1 meters
mellomrom als ein ned høge byrune
grandre eller steng som ein brede kjeruv
ein på. Dette vort gjort for a støva av
hjellen. Når hjellen var ferdig, sette ein
opp støttor

Krakken ^(stengene) og støttene var oftast av bjørk
og heite hjell-ørkje.

Dersom hjellen vort for liten, kunne
ein skøyta på den, gjerne i vinkel.

Reis hjell, hjellen

Låvskjerveene vert rekna i sneser
à 10 kjeruv.

Det er lite og riktige ask i bygda.

Låvskjerveene.

6. Låvet vort kjørt heim på vinterføre
etterom ein frong det. Rein kjørd på
jostalen med vårskiv på. Rein vauleg
hjell på ein speer måtte ein bruke 3-4

8208

veendinge på.

Det var ikkje vanleg å bera heim på hjellen. Låvving var ikkje dregnad, men ein kinnue hjelppast åt.

7. Rein tok ikkje låv på innumarka utan ein hadde like arbeidskjlep.

Det var mange folk, vanleg husebondarkeis å fella tre til låvvinga, gjera hjellen, bera ihop det har vane og hjellet låvnet. Det andre arbeidet var det ikkje nokon skilnad på.

Rein vaksen har måtte greie 20 sneer på dagen. 25 sneer var respektabelt; svært flinke kvinnfolk kinnue greie 30-33 sneer. Når dei ber ihop, tok dei beru i lengste og laglegaste kvisten på hjerwen. Rein framvekstring såg si are i å bera 1 sneer i ei Blitk bøv.

8. Låvnet var lagt i eit skjul i låven. Kvi, sau og geit for låv.

Dei for 1 tjerd tre dagar, 1 mal.

9. Felje og rogn v. "godlöv"

10. Alen finnest ikkje.

11-15. Full bok.

B.

1. Tjurlöv, samle tjurlöv

2. Tjurlöv var vanleg av osp og rogn som stod på jorden eller i trage.

3. Rein raka med vanleg rive.

4. Det var bora heim i sekker.

5. Kven som helst kinnue samle tjurlöv;

(offast var det kannendi barna som var sett til det.

6. Gjurlovet varh lagh laust utour eit
bregole
7. Gjurlovet varh mest beritet hi smakroth
lamme of killing, som ikkei greidd kristen.
Dai fekk det bark.
8. Kan ikkei svara noko vist på dette; Gjur-
lovet hadde vel fallert inndel. Men det
varh lettviut a' samle ihop of lett a' ta hi.
9. Gjurlov var ikkei noofor, sjå 7.